



**International Journal of Languages' Education and Teaching**  
**Volume 8, Issue 1, March 2020, p. 135-148**

Received	Reviewed	Published	Doi Number
18.01.2020	03.03.2020	15.03.2020	10.29228/ijlet.41824

**The Suggestions of Dictionaries  
That Can Be Used for Teaching Turkish as a Foreign Language**

*Lokman TANRIKULU<sup>1</sup> & İsmail DEMİRTAŞ<sup>2</sup>*

**ABSTRACT**

Turkish continues to exist as the 5th largest language in the world with the number of approximately 250 million speeches today. When political and social reasons are added to this situation, Turkish not only attracts the attention of foreigners but also increases the number of speakers every day. People who teach and learn our language also need to use dictionaries in teaching Turkish as a foreign language. Dictionaries are chests that hide the written vocabulary of a language. These chests should be opened and the richness of the words should be brought together with people who learn and teach that language. To learn a foreign language, a dictionary of that language is absolutely needed. The dictionaries to be used in the teaching of Turkish also play an important role in making these treasures useful to people. People who learn Turkish as a foreign language have the right to learn Turkish in the most accurate form and to work with dictionaries prepared for them. It is determined that the dictionaries prepared for teaching Turkish to foreigners in the source, area and general network scans are limited. Such a large language needs more qualified, comprehensive and functional dictionaries. This need is not possible to be eliminated at a time, but people working in the field should at least create awareness. For this purpose, ten dictionaries were selected from among the hundreds of dictionaries examined, selected for teachers teaching Turkish and learning students. Information and visuals related to the dictionaries examined were reached and a brief description of the dictionaries was given in the light of the data obtained. It is thought that the studies will contribute to Turkish teachers and Turkish learners.

**Key Words:** Dictionaries, Teaching Turkish as a Foreign Language, Suggestions

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılabilecek Sözlük Önerileri**

**ÖZET**

Türkçe, günümüzde yaklaşık 250 milyon konuşur sayısı ile dünyada 5. büyük dil olarak varlığını sürdürmektedir. Bu duruma siyasal ve sosyal sebepler de eklendiğinde Türkçe; Yabancıların ilgisini çekmekle kalmayıp her geçen gün konuşur sayısını da arttırmaktadır. Dilimizi öğrenen ve öğreten insanların da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarında sözlük kullanımına ihtiyaçları vardır. Sözlükler, bir dilin yazıya dökülmüş kelime hazinesini saklayan sandıklardır. Bu sandıkların açılarak içindeki kelime zenginliğinin o dili öğrenen ve öğreten insanlarla buluşturulması gerekmektedir. Yabancı bir dili öğrenmek için o dilin sözlüğüne mutlaka ihtiyaç duyulur. Türkçenin öğretiminde kullanılacak sözlükler de bu hazinelerin insanlara faydalı olması noktasında önemli bir görev üstlenmektedirler. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen insanların ise Türkçeyi en doğru şekilde öğrenmeye, kendileri için hazırlanmış sözlüklerle çalışmaya hakları vardır. Yapılan kaynak, alan ve genel ağ taramalarında yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış sözlüklerimizin sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Böylesine büyük bir dilin çok daha nitelikli, kapsamlı ve işlevsel sözlüklere ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacın bir anda giderilmesi mümkün değildir ama sahada çalışan insanlarda en azından farkındalık oluşturmak gerekir. Bu amaçla, incelenen yüzlerce sözlük arasından on adet sözlük, Türkçe öğreten öğretmenler ve öğrenen öğrenciler için seçilmiştir. Çalışmada bu sözlüklerle ilgili görsellere ve temel bilgilere ulaşılarak, elde edilen veriler ışığında sözlüklerin kısa tanıtımlarına yer verilmiştir. Yapılan çalışmaların Türkçe öğretici ve öğrencilerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Sözlükler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Öneriler

<sup>1</sup> Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ltanrikulu@nevsehir.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1862-8176

<sup>2</sup> Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, YTÖ Yüksek Lisans Öğrencisi, turkceci87@gmail.com

## 1. Giriş

İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren iletişim unsuru bütün toplumların üzerinde mutabık kaldığı bir değer olarak ortaya çıkmıştır. İnsan doğası gereği bir başına yaşayamaz. Yalnız yaşamaya çalışsa bile kendi kendisiyle iletişim kurma, konuşma gereği hisseder. Çünkü iletişim sayesinde düşüncelerimizi ifade edebilir, ihtiyaç ve isteklerimizi dile getirebilir, başkalarının fikirlerini öğrenebiliriz. İletişim kurma ihtiyacı insanlığın ortaya çıkışından itibaren var olan bir durumdur. Mağarada yaşayan ilk insanlar bile mağara duvarına çizdikleri, sembollerle, resimlerle iletişim kurmaya çalışmışlardır. Konuştukları dilleri olmasa bile kendilerini ifade edebilecekleri bir araç geliştirmişlerdir. (Temizyürek, Çangal, & Yörüsün, 2015, s. 88). Bu araçların temelini ise yine dil oluşturmuştur. Dil olmadan insanların iletişim kurabilmesi, duygu ve düşüncelerini aktarabilmesi zordur. Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kuralların yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz, 2014). Buradan anlaşılacağı üzere dil sayesinde duygu ve düşüncelerimizi kolayca ifade edebiliriz. Dilimizle kültürümüzü, benliğimizi ve değerlerimizi başka kültürlerle ve milletlere aktarabiliriz. Dil öğrenme ihtiyacı ise binlerce yıllık insanlık tarihinin temel ihtiyaçlarından birisi olarak iletişim kurma amaçlı olarak ortaya çıkmıştır. Bir toplumla iletişim kurma amacını taşıyan farklı milletlerin vatandaşları o toplumun dilini de öğrenmek zorundadırlar. Aynı zamanda o toplumun kültürünü de öğrenmeleri gerekir. Yabancı dil öğrenme işi ise üst kültürde olanın alt kültürü etkilemesi yani medeniyet ve kültür olarak kendisinden ileride olan bir milletin dilini öğrenmek isteyen insanın o dilin her şeyini kabul etmesi demektir (Biçer, 2012, s. 108). Türklerin Orta Asya'dan beri süregelen göçebe yaşam tarzı da ister istemez dünyanın birçok farklı bölgesine gitmeyi, farklı insanlarla iletişim kurmayı ve etkileşimi gerekli kılmıştır. Türk dili ve kültürü de bu sayede birçok dilden etkilenmişken birçok dili de etkileyebilmiştir. Farklı dillerdeki kelimeler Türkçeye girerken, Türkçeden de başka dillere geçen kelimeler olmuştur. Türkçe bu yüzden içerisinde birçok milletin katkısı olan kültürel bir zenginlik meydana getirmiştir (Aksu, 2016, s. 42). Bu kültürel zenginlikten faydalanmak isteyen milletler ise siyasal, sosyal, ekonomik sebeplerle Türkçe öğrenme yoluna gitmişlerdir. Yabancılar Türkçe öğretimi tarihi de bu yüzden yüzlerce yıl geriye gidebilmektedir. Türk Dilinin öğretiminin yapı taşını diğer uluslararası dillerde olduğu gibi kelimeler oluşturur. Kelime olmadan dille iletişim kurabilme imkânı olamaz. Öğrenilmek istenen dille ilgili yeterli kelime bilgisine sahip değilsek o dili öğrenmek çok zor olacaktır. Yabancı dili öğrenirken ve kullanırken kelime hazinemizin artması da yaşamımız boyunca o dille ilgili öğrendiklerimizi, bilgilerimizi arttıracak ve daha rahat iletişim kurmamızı sağlayacaktır (Arslan & Gürdal, 2012). Kelime hazinemizi arttırmak için farklı insanlarla konuşmak, kitap, dergi, gazete gibi yayınları okumak, o dille ilgili kelimelerin barındığı sözlük veya sözlükler edinip bununla kelime öğrenme çalışmaları yapmak gerekir. Bu sayılan dil öğrenme çalışmaları içerisinde en önemlisi ve en dikkate değer sözlüklerdir. Türk Dili Kurumu'na göre sözlük: "Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügattir." (www.tdk.gov.tr, 2019). Bu yüzden sözlükler bir dilin sözcükleriyle ilgili herhangi bir belirsizlik olduğu durumlarda, anlamsal bir karmaşa meydana geldiğinde ilk başvuru kaynaklarıdır (Baskın, 2012, s. 32). Sözlük kavramı her dilde başka kelimeyle veya işaretlerle anlatılsa da bütün dillerin kelime hazinesini temsil eder. Örneğin Latince de glossa; İngilizcede dictionary, lexicon, vocabulary, glossary; Fransızcada dictionnaire; Almandada wörterbuch; Arapçada lügat, kamus; Farsçada ferheng gibi sözcüklerle karşılanır. Türkçede ise yapım eki almış

sözlük kelimesi ise bir alet ismiyle ifade edilir. Sözlük kavramının kullanımı Türkiye’de kurulan Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kuruluşundan sonra ortaya çıkmıştır. Lügat ıslah kolu başkanı Celal Sahir’in önerisiyle Arapça lügat ve kamus kelimelerine karşılık ‘sözlük’ kelimesi öneri olarak ortaya çıkmış ve kullanılmaya başlanmıştır. Günümüz Türk dünyasında sözlük yanında sözdik, laflık, tılcıt gibi kelimeler de kullanılmaktadır (İlhan, 2007, s. 13).

İnsanlık tarihi bilinmezliklerle doludur. Bu yüzden yeryüzünde ilk sözlüğün ne zaman ve kim tarafından yazıldığı içeriğinin ne olduğu tam olarak bilinmemektedir. Modern anlamda ilk sözlük diyebileceğimiz çalışma, İskenderiye Müzesi idarecisi Bizanslı Aristophanes’in hemen hemen İ.Ö. 2. yüzyıl ’da oluşturduğu eser olarak bilinmektedir. Bu lügat, Yunanca ’da az kullanılan ve açıklanması zor olan kelimeleri bir araya getiren aynı zamanda içerisinde tanımları da barındıran bir sözlüktür (Bingöl, 2006, s. 200). Türklerde ise sözlükçülük geleneği doğu dünyasıyla kurduğumuz ilişkilerden dolayı doğuyla paralel bir şekilde gelişmiş kökü eskilere giden bir yapıdadır. Bu durumun en önemli kanıtı da XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud Tarafından yazılan Divan-ü Lügat-it Türk adlı isimli sözlüktür. Bu sözlük Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla Arapça yazılmış, söz varlığımızı gösteren, biçim bilgisini de içeren bir sözlüktür (Aksan, 1998, s. 115). Daha sonra ise Ali Şir Nevai’nin Muhakemetü’l Lügatayn isimli değerli çalışması vardır. Bu eserleri ise başka kıymetli eserler takip etmiş, farklı dönemlerde Houtsma’nın Tercümân-i Türkî ve Arabî’si (Kıpçakça), Caferoğlu’nun Kitabü’l İdrâk’ı (Kıpçakça), Atalay’ın Ettuhfetü’z-Zekiyye’si (Kıpçakça), Şemsettin Sami’nin Kamus-ı Türkisi, Ahmet Vefik Paşa’nın Lehçe-i Osmanî’si, Prof. Dr. Aleaddin Memedoğlu’nun Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I-II’si ile Karşılaştırmalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü gibi Türkçe’nin en kıymetli sözlükleri içerisinde yer almışlardır. Türkçenin zenginliğini ve güzelliğini daha iyi anlatabilmek amacıyla sözlük alanında onlarca eser yazılmıştır. Yazılan eserlere Türkçenin temeli, kaynağı gözüyle bakılabilir. Bu sözlüklerin yazılmış olması da gelecek kuşaklara dilimizin sağlıklı bir şekilde bırakılabilmesinde önemli rol oynamaktadır (Elbir & Yıldız, 2013, s. 256). Yabancılara Türkçe öğretiminde de bu sebeple sözlük kullanma gereği doğmuştur. Çünkü bilinmeyen kelimelerin anlamlarını sözlüklerde bulabiliriz. Anadilimiz dışında öğrenilecek her yabancı dil veya ikinci bir dildeki kelimeleri sözlük sayesinde daha kolay öğreniriz. Dünyada yabancı dil öğretimi, Ethnologue’ nin (<https://www.ethnologue.com/about>, 2019) verilerine göre dünya üzerinde hala varlığını sürdüren 7000 civarındaki dili kapsamaktadır ama her dilin öğrenilmesi ve öğretilmesi mümkün değildir. Türkçe de dünya üzerinde her geçen gün konuşur sayısını artıran ve öğrenilmek istenen bir dil olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda Türkiye’ye doğru yaşanan göçler, mülteci akımları, Ortadoğu ve Türk dünyası üzerinde Türkiye’nin etkisinin ve etkinliğinin artması da İkinci bir Dil Olarak Türkçe öğreniminin gerekliliği üzerinde etkili olmuştur. Bu noktada Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR) ’ni dikkate alarak oluşturduğu, Yabancılara Türkçe Öğretimi Çerçeve Programı etrafında Türkiye geneline yayılmış olan TÖMER’lerde Türkçe öğretimi gerçekleştirilirken, Milli Eğitim Bakanlığıyla Avrupa Birliği arasında yürütülen Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonlarının Desteklenmesi Projesi(PIKTES) ile geçici olarak koruma altına alınan Suriyeli çocukların eğitim görmeleri imkânı sağlanmıştır. Bu projenin uygulama ayağını Türkiye yürütürken finansmanı ise Avrupa Birliği tarafından sağlanmaktadır. (<https://piktes.gov.tr/>, 2020) Ayrıca diğer Dil Öğretim Merkezleri aracılığıyla Yabancılara Türkçe Öğretimi faaliyetleri yürütülmektedir. Bu alanda çeşitli sorunlar mevcuttur. En başta dil öğretimimizi kapsayıcı bir programın yokluğu, kitap ve kaynak yetersizliği, materyal eksikliği, sadece Yabancılara Türkçe Öğretimi amacıyla oluşturulan modern sözlüklerin olmayışı veya olsa bile yeterli çalışma eksikliği de

dil öğretim faaliyetlerimizde problemler oluşturmaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler genelde Türkiye’de öğrenim gören Türk öğrenciler için hazırlanmış Türkçe sözlükleri kullanmaktadırlar. Bu da Türkçe öğrenenlerin problem yaşamasına sebep olmaktadır. Yabancı öğrenciler için oluşturulan, onların okuyup anlayabilecekleri kelime ve cümleleri içeren sözlüklere ihtiyaç vardır (Arslan & Gürdal, 2012, s. 266). Sözlük, her ne kadar bilinmeyen, anlam verilemeyen kelimelerin anlaşılması için başvuru kaynağı olsa da kullanım amaçları ve yapılarına göre farklı gruplara ayrılırlar. Kaalep ve Mikke (2008), öğrencilerin yabancı dil öğrenme gereksinimlerine göre sözlükleri tek dilli, iki/çift dilli ya da çok dilli olarak tanımlamaktadır. (aktaran Tüm, 2017: 257) Poole ve Wools (2009) ise sözlükleri yedi türe ayırır: 1) Tek dilli sözlükler 2) İki/Çift dilli sözlükler 3) Öğrenci sözlükleri 4) Resimli sözlükler 5) Elektronik sözlükler 6) Tematik sözlükler 7) Cep sözlükleridir. Ayrıca Türk Dil Kurumu’na göre: Güncel Türkçe Sözlük, Sesli Türkçe Sözlük, Büyük Türkçe Sözlük, Kişi Adları Sözlüğü, Türk Lehçeleri Sözlüğü, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Eş Anımlı Sözlükler, İlaç ve Eczacılık Terimleri Sözlüğü, Derleme sözlüğü ve Tarama sözlüğü gibi değişik işlevleri olan 14 adet sözlük çeşidi vardır (www.tdk.gov.tr, 2019). Fakat bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin çoğunlukla kullanabileceği sözlük önerileri sunmak olduğu için Türk Dil Kurumu’nun sözlük sınıflandırması çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır ancak çok uluslu sınıflardaki öğrencilerin farklılıkları göz önüne alınarak çok dilli sözlükler de çalışmanın içeriğinde sunulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak sözlüklere bakacak olursak;

**1) Tek Dilli Sözlükler:** Bu tür sözlüklerde sadece bir tek dille ilgili kelimeler vardır. (Türkçe-Türkçe; Almanca-Almanca vb.) Temel Seviyede olan Türkçe öğrencileri için işe yarayabilir. Ana dili dışında başka dil bilmeyen tek dilli bireyler için bu sözlükleri kullanmak çok zor olur.

**2) Çift Dilli Sözlükler:** Ana/kaynak dille hedef dili içeren iki dilli, her iki dilde kelimelerin anlamlarını veren sözlüklerdir (Türkçe-İngilizce/İngilizce-Türkçe; İngilizce-Arapça/ Arapça-İngilizce vb.). Kullanıcıların bu sözlükler sayesinde dil öğrenmek için motivasyonlarının arttığı ve özgüvenlerinin yükseldiği görülmektedir (Pei Cei, 2008),(aktaran Tüm, 2017: 257).

**3) Çok Dilli Sözlükler:** Anadili dışında birden fazla dil bilen öğrencilere yardımcı olmak amacıyla yazılmış sözlüklerdir. Bu sözlüklerde öğrenilmek istenen dile ulaşmak isteyen öğrenciler bildikleri ikinci dille öğrenecekleri yeni dil arasında bir köprü kurarak o dili öğrenmeye çalışırlar. Böylece direkt bir Rusça-Türkçe sözlüğe ulaşamayan ana dili Rusça olan öğrencinin önce Rusça-İngilizce sözlüğe başvurup daha sonra da İngilizce-Türkçe sözlüğe ulaşarak kelime veya söz gruplarını kavraması sağlanır.

**4) Öğrenci Sözlükleri:** Dil bilimcilerin yazdığı, yabancı dil öğrenmek isteyenlere yardımcı olma gayesi taşıyan basit tanımlamaların yapıldığı ve herkesin kullandığı küçük kelimeleri barındıran, zihinde kültürel çağrışımlar oluşturan sözlüklerdir (Poole & Woods 2009),(aktaran Tüm, 2017: 257).

**5) Resimli Sözlükler:** Kelimeler görsel unsurlarla pekiştirilir ve yabancı dili ilk defa öğrenen bireylerde öğrenme daha kalıcı hale getirilir (Gumkowska, 2008), (aktaran Tüm, 2017: 257). Görsel hafızası iyi olan öğrencilerin gerçek yaşamla bağdaşan, görselle zenginleştirilmiş kelimeleri bu sözlüklerle öğrenip kolayca hatırlayabilirler.

**6) Elektronik/Online sözlükler:** Basılı bir materyal yerine sözlük içerisinde yer alacak kelimelerin internet üzerinden bir platform sayesinde öğrencilerle buluşturulduğu sözlüklerdir (Pastor & Alcina 2010), (aktaran Tüm, 2017: 257). Öğrenciler bu tür sözlüklere internet erişiminin olduğu her yerde kolayca ulaşılabilirler. Bazı sözlüklerin uygulamalarına da internet bağlantısı gerektirmeden akıllı

telefon ve tablet bilgisayarlar sayesinde erişilebildiği için kullanıcılar zaman ve mekân sınırı olmadan sözlüğe erişim sağlarlar.

**7) Tematik sözlükler:** İlk defa öğrenilen yeni sözcükler aynı konu ve temadan hareketle karşılaştırma yapılarak anlatılır ( Quinn, 2006), (aktaran Tüm, 2017: 257). Tematik sözlük kullanımı temelden en zor seviyeye kadar zihin ve kavram haritaları kullanılarak zihinde daha kalıcı öğrenme gerçekleştirilmesinde işe yarar.

**8) Cep sözlükleri:** Farklı boyutlara sahip ama dil öğrencilerinin zaman ve mekân kısıtlaması olmadan her zaman her yerde kolaylıkla yanlarında taşıyıp, ulaşabildikleri ve kullandıkları sözlüklerdir. (Poole & Woods 2009), (aktaran Tüm, 2017: 257).

Yukarıda belirtilen sözlük çeşitlerinin hepsi yabancı dil öğrenen öğrencilerin kullandıkları sözlüklerdir. Her bir sözlük kullanım amacı ve işlevine göre öğrencilerin işine ayrı ayrı yaramaktadır fakat burada dikkat edilmesi gereken bireysel farklılıklardır. Türkçenin Yabancılara öğretiminde sözcük bilgisi ne kadar önemliyse sözcüklerin anlamlarının bilinmesi de o kadar önemlidir. Burada öğrencilerin kelime öğrenme konusundaki ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri kullanacakları sözlüklere de etki eder. Türkçe'nin Yabancılara öğretimi eski ve köklü bir geçmişe dayansa da bu alanda sözlük çalışmaları yok denecek kadar azdır. Yabancılara Türkçe Öğretimi için hazırlanan kaynak kitapları ve öğretim setleri incelendiğinde bazı kitapların sonlarında sözlük bölümüne yer verildiği fakat bu bölümlerin Türkçe öğretimi için yetersiz olduğu gözlenmektedir. Alan yazında Yabancılara Türkçe Öğretimi yaparken kullanılması amacıyla yazılmış sözlüklerimiz sınırlı sayıdadır. Bu çalışmayı yapmamızdaki amaç Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak sözlükler hakkında öğretmen ve öğrencilerin bilgilendirilmelerini sağlamaya çalışmak ve ihtiyaç duyulması halinde bu kaynaklara başvurularak sözlüklere ulaşılması için öğretici ve öğrencilere yardımcı olmaktır. Çalışmanın Yabancılara Türkçe Öğretimi yapan öğretmenlerin işine yarayabileceği düşünülmektedir.

## 2. Gereç ve Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemine yer verilirken önce literatür taraması yapılarak Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılacak belli başlı sözlüklere ulaşılmış daha sonra ise belgesel tarama tekniğinden faydalanılmıştır. Belgesel tarama tekniği ise elde bulunan belge ve kayıtlar incelenerek sonuca ulaşma işidir (Karasar, 2012). Ulaşabildiğimiz sonuçlar ve yaptığımız araştırmalar neticesinde izlenecek yöntem: Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılacak sözlükler konusunda bazı sözlük görsellerine yer verilecek devamında ise bu sözlükler ve sözlüklerin içeriği hakkında kısa bilgiler verilerek çalışma tamamlanmaya çalışılacaktır.

## 3. Bulgular

Bu bölümde Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılacak sözlükler ilgili kaynak taraması yapılmış ve ulaşılan bilgilerden hareketle öğretmen ve öğrencilerin işlerine yarayabileceği düşünülen on adet sözlük ve sözlüğün tanıtımına aşağıda yer verilmiştir.



Görsel 3.1. Örnekleriyle Türkçe Sözlük (MEB)



Örnekleriyle Türkçe Sözlük, dört cilt olarak Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları arasında 1995 yılında çıkmaya başlamış, değişik zamanlarda tasarımı ve içeriğinde farklılıklar oluşturularak birkaç defa daha yayınlanmıştır. Bu sözlük 1.ciltte A-E, 2.Ciltte F-K, 3.ciltte L-R ve 4.ciltte S-Z harflerini içerecek şekilde, alfabenin bütün harflerini içerisinde barındıran, tek dilli bir sözlüktür. Üniversitelerdeki öğretim görevlileri ve bakanlıkta görev yapan 21 öğretmenden oluşturulan bir komisyonca hazırlanan bu sözlük için dört yüze yakın eser taranarak kapsamlı bir çalışma yapılmıştır (Tanyeri, 2002, s. 201). Türk Dil Kurumu'nun hazırladığı TDK Türkçe sözlüğe göre; Örnekleriyle Türkçe Sözlük çok sayıda örnek cümleye yer verilmesi, içeriğinde kelimelerle ilgili örnek sayısının daha fazla olması nedeniyle daha kapsamlı bir sözlüktür. Buna karşılık terim sayısı yönünden TDK Türkçe sözlüğe göre daha az terim sayısı barındırdığı söylenebilir. Bu dört ciltlik eser doğrudan yabancılara Türkçe öğretimi amacı taşımasa da bu alanda görev yapmakta olan öğretmenlerin kullanabileceği zengin bir Türkçe kelime hazinesine sahiptir.

Görsel 3.2. Göstergibilim, Dilbilim ve Çeviri bilim Terimleri Sözlüğü



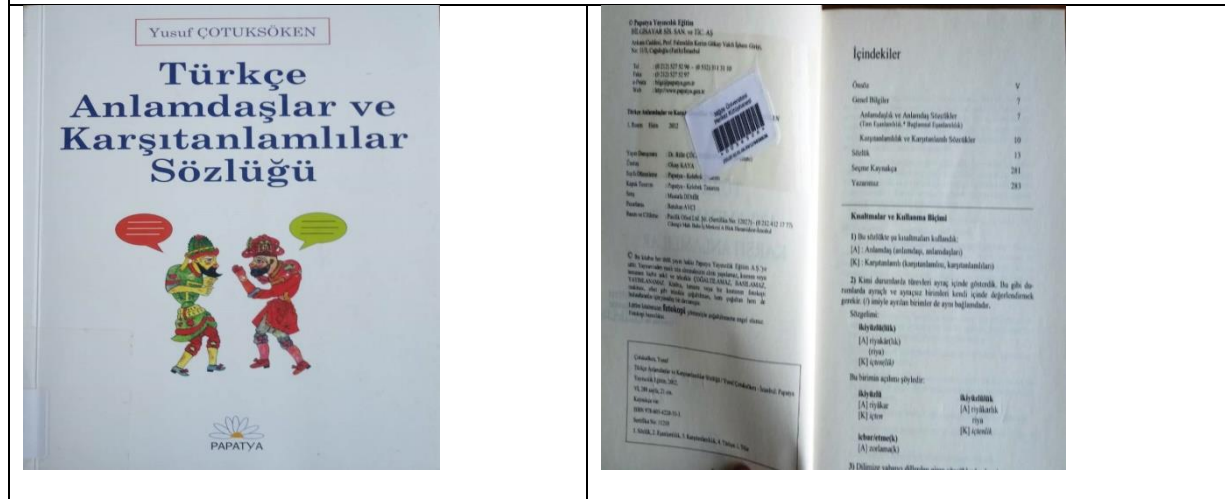
Göstergibilim, Dilbilim ve Çeviri bilim Terimleri Sözlüğü, dört yazarın ortak çalışmasıyla ortaya çıkmıştır. Fransızca, İngilizce ve İtalyanca 'da kullanılmakta olan göstergibilim, dilbilim ve çeviri bilim terimlerinin Türkçedeki anlamlarını bir arada vererek, ismi geçen dillerdeki metinler üzerine çalışan araştırmacı ve yazarlara çeviri yapma sürecinde ve diller arasındaki terim birliğini sağlamada yardım etme amacını taşır. Kitap, Çeviribilim ve dilbilimi tam anlamıyla kavrayabilmek için başvuru kaynağı niteliği taşıyan bir sözlüktür. Çünkü çeviribilim ve dilbilim anlaşılması başlı başına zor olan alanlardır. Bu alanların derli toplu bir şekilde terim bütünlüğünü sağlayacak çalışma ihtiyacını karşılama noktasında önemli görevler üstlenmektedir. Bu sözlük dil öğrenenlerden ziyade Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışan akademisyenlerin işine yarayabilir.

Görsel 3.3. Türkçe Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü



"Türkçe Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü" lisans öğrencileri ile Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı dersleri veren öğretmenler için hazırlanmış bir sözlüktür. Sözlükte dil (dilbilgisi ve dilbilim), edebiyat, kompozisyon, çeviri, tiyatro ve tasavvufla ilgili binlerce terim yer almaktadır. İhtiyaç halinde terimlerin okunuşları da bu sözlük içinde bulunabilmektedir. Dilimizde var olan terimlerin Türkçe karşılıkları madde başlarına, yabancı karşılıkları ise eşanlamlısı olarak yazılmıştır. Türkçenin dışında başka bir dilden alınan kelimeler hangi dilden alınmışlarsa o dilin kısaltması belirtilerek gösterilmiştir. O terimlerle ilgili olarak yapılan çalışmalar kaynakça bilgileri olarak yerleştirilmiş, böylece bilgiye ihtiyaç duyanların işin kaynağına ulaşmaları amaçlanmıştır. Yabancılarla Türkçe öğretimi yapanların yararlanılabilecekleri bir kaynaktır.

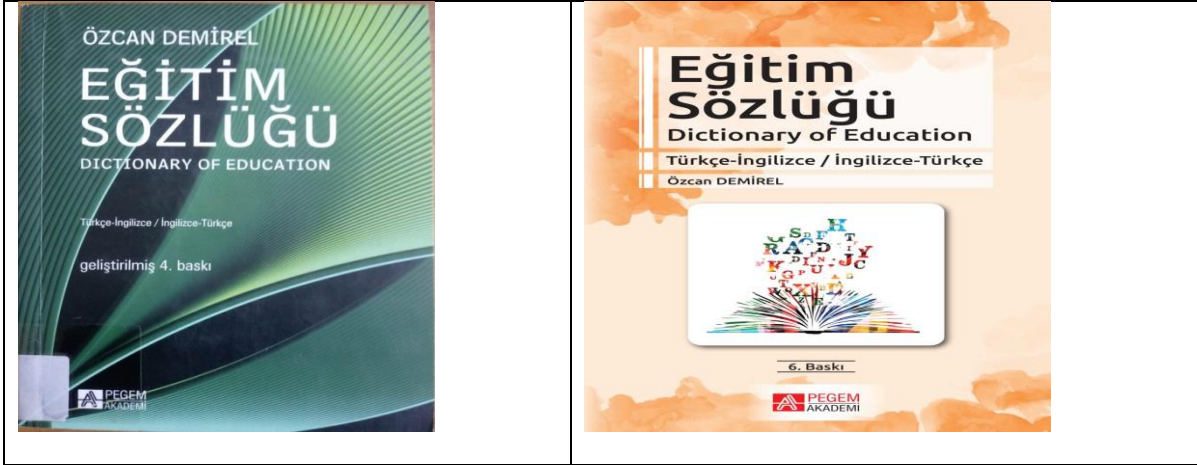
Görsel 3.4. Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü



Sözlüğün yazarı Yusuf ÇOTUKSÖKEN sözlüğün önsözünde "Her sözcüğün tek, değişmez bir anlamı olsaydı, buna ek olarak anlamdaş sözcükler bulunmasaydı daha iyi mi anlaşırız?" ifadesine yer vermiştir. Buradan anlaşılacağı üzere dildeki her kelimenin yalnız bir karşılığının olması dilimize sıradanlık, fakirlik ve dilin tatsızlaşması gibi olumsuz özellikler katacağı. Dil de insan gibi bir canlıdır (Çeliktaş, 2000, s. 135). Bu yüzden dili, dar bir kalıba hapsedmenin gereği yoktur." Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü" dar kapsamda öğrencileri, geniş kapsamda ise farklı eğitim düzeyindeki okurları hedef almıştır. Anlamdaşla, eş anlamlılık ve karşıt anlamlılık üzerine bilgiler ilk etapta verilerek açıklama yapılmış ve örneklerle pekiştirilmiştir. "Sözlük" bölümünde ise

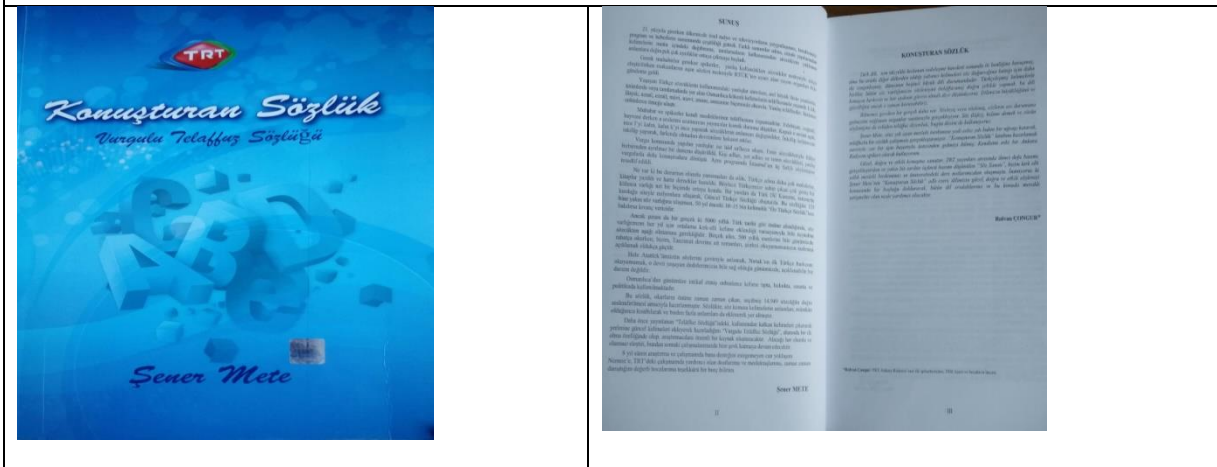
hemen hemen 40 bin dolayındaki kelimeye anlamdaşlık ve karşıt anlamlılık ilişkisine göre yer verilmiştir. Türkiye Türkçesindeki kelimeleri barındıran sözlük, öğrenci ve öğretmenlerin sözcük dağarcıklarını arttırmalarında işe yarayabilecektir. Şahsına ait Türkçe öğrenen yabancılar için de değerli bir kaynaktır.

**Görsel 3.5. Eğitim Sözlüğü**



“Eğitim Sözlüğü- Dictionary of Education” eğitimle ilgili yeni kavramların Türkçeye çevrilmesini ve bu kapsamda eğitim bilimleri alanında yaşanan kavram karışıklığına son vermeyi amaçlamış bir sözlüktür. Sözlükte iki bölüm yer almaktadır. Birinci bölümde eğitim bilimleri ile ilgili Türkçe kavramlara ve kavramların İngilizce karşılıklarıyla ilgili kısa bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise İngilizce -Türkçe dizin bulunmaktadır. Sözlük içeriğinde eğitim ve eğitim bilimleri ile ilgili en sık kullanılan 10.000'e yakın kavram ve kelimeye yer verilmiştir. Eser, eğitim işleriyle uğraşan herkesin başucunda olması gereken, her an başvuru sözlüğü olarak kullanılabilir bir sözlük olarak hazırlanmıştır. Kullanım sıklığı fazla olan kelimelerin sadece İngilizce karşılıklarına yer vermesi de kitabın kapsama alanını ve içeriğini daraltsa da sürekli yeniliklere ve geliştirilmeye müsait olan bu sözlük, Yabancılar Türkçe Öğretiminin eğitim bilimleri boyutu düşünüldüğünde Türkçe öğrenen ve öğrenenlere katkı sağlayabileceği söylenebilir.

**Görsel 3.6. TRT Konuşturan sözlük**

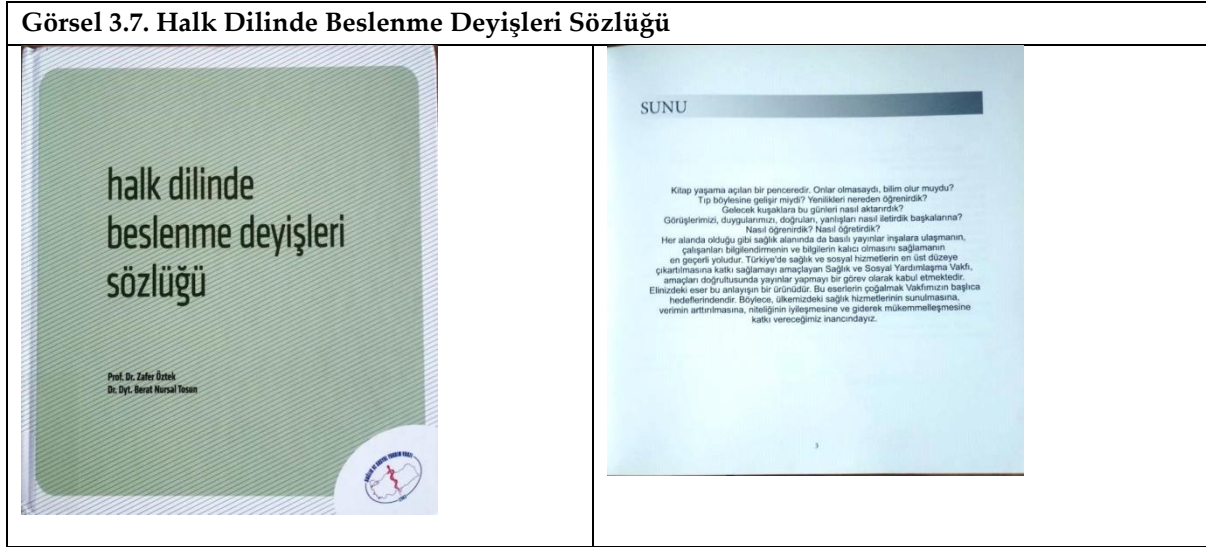


“ TRT Konuşturan Sözlük-Vurgulu Telaffuz Sözlüğü” ismiyle basılan ve tematik bir eser olan Vurgulu Telâffuz Sözlüğü, TRT baş spikeri Şener Mete tarafından yazılmıştır. Bu sözlük, Lise Edebiyat kitaplarında geçen ve telâffuzunda güçlük yaşanan kelimeler ağırlıklı olmak üzere Hukuk, Sanat, Edebiyat ve günlük dilde kullanılan seçilmiş yaklaşık 15 bin kelimenin doğru telâffuzu,




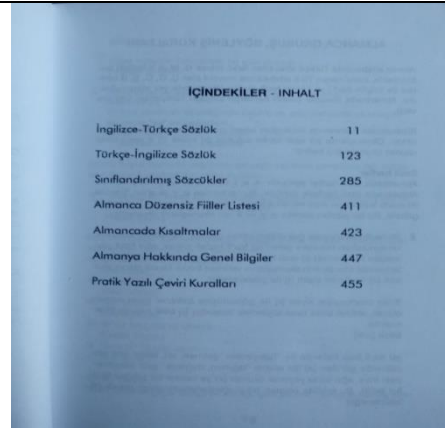
vurguları gösterilerek hazırlanmıştır. Baş spiker Şener Mete'nin bu kitabında kelimeler alfabetik sıralamaya göre yazılmıştır. Sözlüğün sonunda yer alan kaynaklar kelimelerin madde başındaki yazımlarına da kaynaklık etmiştir. Tamlamalar ise Osmanlıca sözlüklerde olduğu gibi aldıkları eklere göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Baş spiker Şener Mete'nin bu kitabı; Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler ve TÖMER veya benzeri her tür kurumda çalışıp, Türkçe öğreten öğretmenler için başvuru kaynağı sayılabilir. Hatta hukukçular, siyasetçiler ve medya dünyasındaki yayıncılar da bu kaynağı rahatlıkla kullanabilirler. Dildeki kelimelerin doğru telaffuzu diksiyonumuzun düzelmesini sağlarken kitapta yer alan bilgiler sayesinde de Türkçeye daha hâkim olunması mümkündür. Böylece Yabancı öğrencilerin de Türkçeye karşı olan öğrenme istekleri pekişecektir.

**Görsel 3.7. Halk Dilinde Beslenme Değişleri Sözlüğü**



Türk Halkının beslenme konusundaki değişleri bir sözlük oluşturacak kadar zengindir. Bu zenginliğe sahip çıkmak dilimizi ve kültürümüzü de koruyacaktır. Bu lüğatin temelini Türk Dil Kurumu'nun (TDK) 1932 – 1960 yılları arasında yaptığı derleme çalışması oluşturmaktadır. Hatta bir sürü insanın yurdun dört bir tarafından derlediği söyleyişler sözlüğünde yaklaşık 137.000 sözcük (halk deyişi) bulunmaktadır. Bu değişler taranarak ve aralarında beslenme ile ilgili olan 17.000 civarında deyiş seçilmiş ve daha sonra, sözlükteki özgün tanımlar, bozulmamasına dikkat edilerek bu sözlüğe aktarılmıştır. İnsan öğrendiği dilde öncelikli ihtiyacı temel gereksinimlerini uygun bir dille anlatabileceği kelimeleri öğrenmektir. Dilde beslenme kavramını karşılayan sözcükler de bu yüzden kıymetlidir. Halk Dilinde Beslenme Değişleri Sözlüğü 'nün, Türkiye'de Türkçe öğrenen öğrencilerin maruz kaldıkları dilde geçen, günlük yaşamda da duydukları, beslenmeyle ilgili kavramları öğrenmelerinde işe yarayabileceği düşünülmektedir.

Tablo 3.8. Fono Turizm Terimleri Sözlüğü(Almanca-Türkçe/Türkçe-Almanca)

	
---	--

Bu sözlük içinde İngilizce - Türkçe sözlük, Türkçe - İngilizce sözlük, sınıflandırılmış sözcükler, Almanca düzensiz fiiller listesi, Almanca kısaltmalar, Almanya hakkında genel bilgiler, pratik yazılı çeviri kuralları bölümlerini barındırmaktadır. Alman alfabesi ve Türk alfabesi arasındaki harf farklılıklarını ortaya koyularak çalışmaya başlanmıştır. Sözlük içeriğinde yemekler, kıyafetler, insan gövdesi, çevre, sağlık, meslekler, ulaşım, spor, ülkeler, eğlence, eğitim vb. 82 konuda günlük yaşamı ilgilendiren kavramlar ve bunların İngilizce okunuşlarına yer verilmiştir. Aslında turizm alanında faaliyet gösteren insanların her türlü yararlanabileceği, turizm sektöründe sık kullanılan kelimelerin kısaltmalarının yer aldığı geniş kapsamlı bir sözlüktür. Turizmle ilgili sınıflanmış kelime listesinin yer alması da bu alandaki kavramları topluca görme konusunda kolaylık sağlamaktadır. Turizm sektöründe çalışmak isteyen Türkçe öğrenenlerden, Almanca ve İngilizce bilen öğrencilerin köprü dil kullandıklarında işlerine yarayabilecek bir kaynaktır.

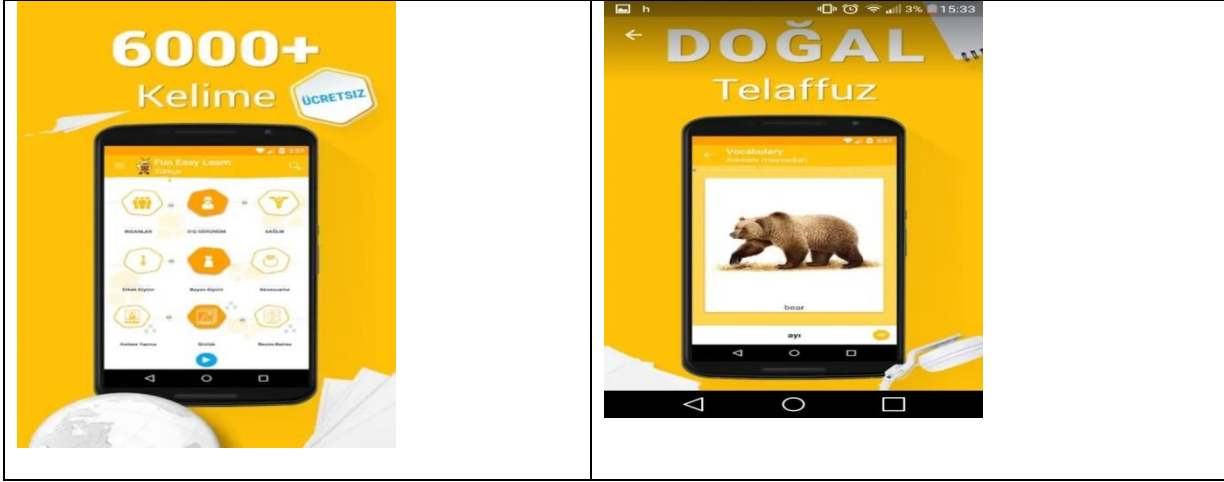
Tablo 3.9 Yabancılar İçin Eş ve Zıt Anımlı Sözcükler Sözlüğü

	
---	--

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenci seviyelerine göre gruplandırmanın yapıldığı, yaşa ve düzeye göre kelimelerin oluşturulması ve öğretilmesi amacıyla kapsamlı bir çalışma henüz yapılmamıştır. Bu alana ışık tutacak, Yabancılar için Türkçe Öğretimi yapılırken seviye gruplarına göre öğretilecek kelimelerin ne zaman, nasıl verileceğiyle ilgilide son yıllarda yapılan sözlük çalışmaları yok denecek kadar azdır. Türkçemizin kelime hazinesini ve kültürel zenginliğini ortaya koyacak yeterli ve geniş çaplı bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Sözlüğün yazılış amacı da yabancıların Türkçe öğrenirken eş ve zıt anlamlı kelimelerle ilgili bilgi ve hazinelerini arttırmanın yanında yeni

sözcük öğretimlerinin nasıl yapılacağıyla ilgili bilgi vermektir. Bu anlamda kuru bilgi vermekten ziyade sözlük, yol gösterici de bir özelliğe sahiptir. Yalnızca yabancılara Türkçe kelime veya söz grubu öğretme amacını taşıyan nadir eserlerden birisidir. Yapılan kaynak taramalarında bu tür eserlerin sayıca azlığı tespit edilmiştir. Sözlüğün, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere faydalı olabileceği düşünülmektedir.

**Tablo 3.10 Türkçe Öğrenme 6000 Kelime Uygulaması**



Günümüz bilgi ve teknoloji çağı, her şey dijitalleşiyor bu yüzden Türkçe öğretiminde de elektronik sözlük ve uygulamalara mutlaka yer verilmelidir. FunEasyLearn isimli sözlük uygulaması da Yabancılara Türkçe öğretimi için hem kolay ulaşılabilir hem de eğlenceli bir çalışma olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek bir çalışmadır. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin de ilgisini çekebilecek 6000 kelimeyi temsil eden resimleri barındıran kapsamlı çalışmada kelimeler 140 alt konuya ayrılmış durumda ve 15 tematik konuyu barındırmaktadır. Bütün kelimeler 59 dile çevrilebilmektedir. Bu diller: Afrikanca, Arnavutça, Amharca Arapça, Azerice, Beyaz Rusça, Bengalce, Boşnakça, Bulgarca, Katalanca, Çince, Geleneksel Çince, Hırvatça, Çekçe, Danca, Hollandaca, İngilizce, Estonca, Takalotça, Fince, Fransızca, Gürcüce, Almanca, Yunanca, İbranice, Hintçe, Macarca, İzlandaca, İbo Dili, Endonezce, İrlandaca, İtalyanca, Japonca, Kazakça, Korece, Letonca, Litvanyaca, Makedonca, Malayca, Moğolca, Nepalce, Norveççe, Farsça, Lehçe, Portekizce, Brezilya Portekizcesi, Romence, Rusça, Sırpça, Slovakça, Slovence, İspanyolca, Svahili, İsveççe Tayca, Ukraynaca, Urduca, Vietnamca vb. dillerdir. Farklı dillere sahip milyonlarca insanın Türkçe öğrenmek için kullanabileceği elektronik bir sözlüktür. Bunların dışında Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek resimli atasözleri ve deyimler sözlüğü, yabancılar için resimli Türkçe sözlük gibi farklı sözlük çalışmaları da mevcuttur.

#### 4. Tartışma ve Sonuç

İnsanlık tarihinin başından beri var olan anlaşma, iletişim kurma gibi kavramlar dil öğrenim çalışmalarının her dönemde geçerliliğini koruyup günümüzde de artarak devam etmesini sağlamıştır. Dil öğreniminin temelini küçük ses birimlerinin meydana getirdiği kelimeler oluşturmaktadır (Onan, 2008, s. 88). Kelimeler farklı toplumlarda değişik anlamları karşılamış bunun sonucunda sözlükler oluşmuştur. İlk sistemli sözlüklerin yazıldığı İ.Ö 2.yüzyıldan beri insanların dil öğrenmelerinde sözlükler başvuru kaynağı olarak her zaman kullanılmıştır (Bingöl, 2006, s. 200).

Türklerde bilinen en kapsamlı ilk sözlük çalışması XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud'un Divanü Lügat'it Türk eseriyle beraber Yabancılara Türkçe Öğretimi, Türklerin dünyada var oldukları her dönemde

gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu alanda sözlükler hem anadil olarak hem de ikinci dil Türkçe Öğretiminin vazgeçilmez başvuru kaynağıdır. Sözlük kullanımını içselleştiren, sözlüğünü her zaman yanında taşıyabilen öğrencilerin Türkçeyi öğrenme konusunda diğer öğrencilerden bir adım öne geçmelerini sağlayacaktır (Akcan, 2020, s. 9). Öğrenilen her kelime Türkçenin zengin kelime hazinesine ulaşmak için atılacak bir adımdır. Sözlükler Türkçe öğretimi için bu derece önemliken bazı geleneksel Türkçe öğretim kitaplarında sözlük bölümlerine hiç yer verilmemekte, öğrenci kelimeyi kendi kendine öğrenir düşüncesiyle bu alan ihmal edilmektedir.

Yeni kelime öğretmeyen kitaplar, etkinlikler, çalışma kâğıtları yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin, Türkçeyle kendini ifade etmelerinde, duygu ve düşüncelerini anlatabilmelerinde, duyduğu ve maruz kaldığı farklı kelimelere anlam verebilmelerinde sorunlara sebep olmaktadır (Erol, 2015, s. 1290). Türkçe sadece öğretmenlerin, akademisyenlerin veya Türkçe dil uzmanlarının konuştuğu, öğrendiği ve öğrettiği dil değildir. Türkçe, yaklaşık 250 milyonluk Türk dünyasının ortak değer, milli kültürü, vazgeçilemez benliğidir. Bu yüzden Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bütün unsurların bir arada olduğu, sağlıklı bir öğrenme ve öğretmenin gerçekleştirilebilmesi için nitelikli sözlük çalışmalarına ihtiyaç vardır (Uğur & Azizoğlu, 2016, s. 164) Türkçe öğretimiyle ilgili de yüzlerce sözlük hazırlanmıştır fakat bu sözlükler ihtiyacımızı karşılamamaktadır. Çünkü sayıca çokluk, nicel olarak fazlalık nitelikçe yeterli ve kapsamlı çalışma demek değildir. Bizim de İngilizce ve Almanca öğretiminde kullanılan sözlükler gibi alana hizmet edecek, yabancılara Türkçe öğretimi yaparken her seviyedeki öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek sözlük çalışmalarına ihtiyacımız vardır.

Yaptığımız araştırmalar sonucunda edindiğimiz bilgilere göre yüzlerce yıllık geçmişe sahip Yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetlerinde yalnızca bu amaca hizmet etmesi amacıyla yazılmış sözlükler yok denecek kadar azdır. Son yıllarda Türkiye'nin dünyada tanınırlığının artması Türkçe 'ye duyulan ilginin giderek fazlaşmasına ve Türkçe öğrenmek isteyen yabancıların sayısında da önemli artışlara sebep olmuştur (Melanlıoğlu, 2014, s. 387). Türkçe öğrenmek isteyenlerin ise ilk başvuru kaynakları sözlüklerdir. Sözlüklerimizin kalitesinin artırılması ve hizmet edeceği amacın hedeflerine göre çalışmaların yapılması gerekmektedir. Yapılan alan taraması, kütüphaneler ve genel ağ üzerinden ulaşılabildiğimiz veriler ışığında görüyoruz ki Yabancılara Türkçe öğretimi amacını taşıyan sözlük çalışmalarımız maalesef çok sınırlıdır. Bu yüzden çalışmada inceleme fırsatı bulunan sözlüklerden seçilmiş, Yabancı Dil Olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin işine yarayabileceği düşünülen on adet sözlük ve bunlarla ilgili kısa bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın, Türkçe öğretiminde nitelikli sözlük yazımlarına az da olsa katkı sağlayacağı ve alanda çalışan akademisyen, öğretmen ve öğrenim gören öğrencilere fayda getireceği tahmin edilmektedir.

## 5. Öneriler

Bu konuda sunulabilecek öneriler maddeler halinde sıralanacak olursa;

Dil, canlı bir varlıktır, doğar, büyür, gelişir ve ölür. Dilin zaman içerisinde değişikliğe uğraması kaçınılmazdır. Bu yüzden yüzlerce yıl önce yazılan sözlüklerin günümüzde de kullanılabilmesi için dil uzmanları ve sözlük yazarlarının kendilerini ve eski sözlükleri güncelleyerek, modernize edilmiş ama eski sözlükleri temel aldıkları yeni sözlükler yazmaları gerekmektedir.

Yabancı dil öğretimi yaparken en önemli başvuru kaynaklarımızdan birisi sözlüklerdir; ancak Türkiye'de yabancı dil öğrenen öğrenciler Türk öğrenciler için yazılmış sözlükleri kullanmaktadırlar.



Öğrenmek ve anlamak istedikleri kavramlar için sözlüğe ihtiyaç duyduklarında başvurabilecekleri Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi sözlükleri olmadığı için yanlış öğrenmeler gerçekleşebilmektedir. İhtiyacı karşılamaya yönelik öğrenci seviyelerine uygun sözlükler yazılmalıdır.

Türk Dil Kurumu (TDK), Türkçenin korunması, gelişmesi ve yaygınlaştırılmasında en yetkili kurumdur. TDK'nin Türkçe Sözlük çalışmalarındaki yeri yadsınamaz bir gerçektir. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Dil Kurumu, sözlükçülüğümüzün sağlıklı yol alabilmesi için sözlük yazımıyla ilgili belirli standartları ve kuralları tüm Türkiye'de uygulanacak bir yol haritası hazırlamalıdır.

Anadil de dâhil olmak üzere yeni bir dil öğrenirken kelimeleri somutlaştırmaya ihtiyaç duyarız. Somutlaştırmanın en güzel yollarından birisi de kelimeleri anlatan görseller ve şekillerdir. Yabancılarla Türkçe öğretiminde de en azından öğrenmeyi kolaylaştıracak Resimli Türkçe Sözlükleri yazılmalıdır.

Dünya'nın hızla dijitalleştiği bir yüzyılda, akıllı telefonların, tablet bilgisayarların olduğu bir dönemde, Türkçenin kelime kapasitesini, kültürel zenginliğini gösteren öğreten elektronik sözlüklere ihtiyaç vardır. Çünkü sözlükler artık cebe girecek kadar küçülmüş, ihtiyaç anında saniyeler içerisinde ulaşabileceğimiz kadar yakınımızdadır. Çalışmanın giriş bölümünde belirtilen 8 farklı sözlük çeşidini tek çatı altında birleştirip kolay ulaşmamızı sağlayacak daha fazla elektronik sözlük uygulaması geliştirilmelidir.

Sözlükçülükle noksanlıkların tespit edilmesinden sonra Yabancılar Türkçe Öğretimini her şeyiyle kapsayan bir sözlük çalışması yapılarak genel bir sözlük yazılmalıdır.

## Kaynakça

- Akcan, P. İ. (2020, 01 18). Türkçe öğretiminde sözlük kullanımı: Türkçe çalışma kitaplarında sözlüğe gönderen alıştırmalar. <https://www.researchgate.net/>: [https://www.researchgate.net/publication/263927082\\_Turkce\\_ogretiminde\\_sozluk\\_kullanimi\\_Turkce\\_calisma\\_kitaplarinda\\_sozluge\\_gonderen\\_alistirmalar](https://www.researchgate.net/publication/263927082_Turkce_ogretiminde_sozluk_kullanimi_Turkce_calisma_kitaplarinda_sozluge_gonderen_alistirmalar) adresinden alınmıştır
- Aksan, D. (1998). Türklerde Sözlükçülük, Bugün Türkiyede Sözlük. *Kebikeç Dergisi*, 115-118.
- Aksu, R. (2016). Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanan Türkçe Sözlüklerde Metod: Divânü Lügâti't- Türk ve Bülgatü'l Müştak Örneği. *Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu* (s. 41-54). İstanbul: Aydın TÖMER.
- Arslan, M., & Gürdal, A. (2012). Yabancılar Görsel ve İşitsel Araçlarla Türkçe Kelime Öğretim Yöntemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 255-270.
- Bakanlığı, M. E. (1995). Örnekleriyle Türkçe Sözlük. Ankara: MEB.
- Baskın, S. (2012). Dil Bilgisi Öğretirken Neden Sözlüklere Başvurmalyız? *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 30-40.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan Günümüze Yabancılar Türkçe Öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 107-133.
- Bingöl, Z. (2006). Sözlük ve Sözlükçülük Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 197-207.
- Çeliktaş, M. (2000). Dili Dillendiren İnsan. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 133-139.
- Çotuksöken, Y. (2012). Türkçe Anlamdaşlar ve Karşıtanlamlılar Sözlüğü. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

- Çotuksöken, Y. (2012). Türkçe Dil ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2012). Eğitim Sözlüğü. Ankara: Pegem Akademi.
- Elbir, B., & Yıldız, H. (2013). Türkçe Öğretiminde Sözlük Kullanımı ve Sözlükçülük. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 249-268.
- Erol, H. F. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçede Kelime Öğretimi. International Journal of Languages' Education and Teaching(ijlet), 1289-1298.
- FunEasyLearn. (2019, 5 27). Türkçe Öğrenme 6000 Kelime Uygulaması. Moldova.
- Hakkında:Ethnologue: [www.ethnologue.com/about](http://www.ethnologue.com/about) adresinden 20.05.2019 tarihinde alındı
- İlhan, N. (2007). Türk Dili Sözlükleri. Elazığ: Manas Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Korkmaz, Z. v. (2014). Türk Dili ve Kompozisyon. Ankara: Ekin Kitabevi Yayınları.
- Mehmet, R., Rifat, S., Ayşenaz, K., & Tekgül, D. (2010). Göstergebilim, Dilbilim ve Çeviribilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Melanlıoğlu, D. (2014). Türkçe Öğrenen Yabancıların Öğrenme Süreçlerine Yönelik Algıları. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 368-389.
- Metem, Ş. (2009). TRT Konuşturan Sözlük-Vurgulu Telaffuz Sözlüğü. Ankara: TRT.
- Onan, B. (2008). Dilim Dilim Türkçe. Türk Yurdu, 88-90.
- Öztek, Z., & Tosun, B. N. (2014). Halk Dilinde Beslenme Değişleri Sözlüğü. Ankara: Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı.
- Öztürk, F. (2015). Yabancılar İçin Eş ve Zıt Anlamlı Sözcükler Sözlüğü. İstanbul: Kesit Yayınları.
- <https://piktes.gov.tr/> adresinden 09.03.2020 tarihinde alındı.
- Tanyeri, M. A. (2002). "Örnekleriyle Türkçe Sözlük" Üstüne. İlmî Araştırmalar Dergisi: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri, 201-222.
- Temizyürek, F., Çangal, Ö., & Yörüsün, S. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretiminde İş Türkçesi Öğretimi, Ders Kitabı ve Terimler Sözlüğü Denemesi:Bankacılık Örneği. Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 87-111.
- Tüm, G. (2017). Yabancıların Türkçe Öğrenme Sürecindeki Sözlük Tercihleri. 1.Uluslararası İpek Yolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu Bildiri Tam Metin Kitabı, (s. 256-264). Nevşehir.
- Uğur, F., & Azizoğlu, N. İ. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 151-166.
- Ulusoy, Z., Bayram, A., & Sezgin, A. (2001). Fono Turizm Terimleri Sözlüğü (Almanca - Türkçe / Türkçe - Almanca). İstanbul: Fono Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Web Sitesi: [www.tdk.gov.tr/](http://www.tdk.gov.tr/)  
[http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=645](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=645) adresinden 25.05.2019 tarihinde alınmıştır.